

Numerul 22.

Oradea-mare 2/4 iunie 1896.

Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Inteligența femeii.

Conferință ținută la Ateneul din București la 14 april 1896.

Dómnelor și domnilor,

De lucru simplu și lesnicios pare o conferință, nu este așa? Cu toate acestea ce 'nțelepți sunt aceia ce-și păstrează pentru sine ideile ce au despre un subiect óre-care. Mai intêi, cá-l poți crede mai cunoscător, mai deștept, mai erudit decât póte il găsești in séra când intr'o oră îți desfășurá párerile sale asupra subiectului ales ș-al doile scapá de critică ce e totdeauna mai ușóră chiar și decât cea mai rea conferință care ș-acea va fi muncită.

Eu nu cunosc întreprindere mai primejdiosă, mai grea și mai delicată ca o conferință. Pretutindeni pericole, grija d'a nu vătămá, d'a nu biciuí viții, d'a nu atinge susceptibilități, d'a nu plictisí un public venit cu ideia mai mult să petrecá pe socotéla bietului conferențiar, decât să se instruescă.

La conferințe nu vine decât publicul luminat, studențimea, care mai in

curent cu știința, cu invențiunile noi, îți cântărește br... până și cea mai mititică vorbă.

De heigleif nu ne temem, el nu ne onorează, n'are nevoie s'asculte lucruri cari nu-i gâdelá urechea, nu-unge inima, nu riméză cu Judic și cu Jivette Ghilbert.

Mi s'a întâmplat s'aud la heigleif: Conferință? Qu-es-que c'est ça?

Și cu toate aceste, când se întâmplá s'aibi norocul s'asculti un conferențiar fără pretențiuni, fără să caute a-ți impune numai decât párerile sale, care să nu vorbescă numai despre capacitatea sa, despre politică și să nu alerge numai după aplause, ci in mod inteligent să te instruescă amúsându-te, cea sérá nu este pierdută și norocul este și pentru cei ce ascultá, și pentru acel ce cu inșir-te mângárite te-a ținut o oră fără a te plictisí ascultându-l.

Se 'nțelege cá dificultatea unei conferințe nu póte fi mai mare decât când ai a vorbi despre: Inteligența femeii, subiect vast și la ordinea zilei, cáci preocupá toate spiritele ađi, când femeia cercá să stea p'acelaș picior de egalitate cu bárbatul; s'alunge epitetul de: Póle lungi și minte scurtá.

GHENADIE
detronatul mitropolit-primat al României.

Pentru astă séră dar aş fi foarte fericită, decât aş reuşi să nu ve obosesc. Cuvintele mele doresc să trecă imbalsamând ca florile de prier, să se strecore în urechile dvóstre, rămânând numai ca şopotitul de përiu, ca ciripitul de rëndunele în rëvërsat de ðori, în asfinţit de sóre.

Dómnelor şi domnilor,

În cartea facerei, Genesa, se spune că Dđeu spre a se despăgubi de tóte ostenelele, după ce din humă făcú tot ce există, vëđú resăritul şi apusul sórelui, rumenela trandafirului, albéta marmurei, parfumul vio-relei şi frăgeđimea crinului, creia apoi, din cósta omului, şi după aceste modele pe femeie, o 'mpodobí cu tóte darurile, o inzestră cu tóte farmecile şi, pentru ca omul să nu fie singur pe pământ, i-o dete lui tovarăşe.

Se şcie inse că seducătórea Evă indemnă pe Adam a gustá din fructul oprit şi se vede că d'atunci tóte femeile îi trag pëcatul; fără a se mai ridicá decât foarte puţin la trépta de slavă şi după care, pentru iubire şi numai pentru iubire, nesocotita Evă coborise.

A! decât n'ar fi fost dënşa, pământul întreg cu tóte celelalte bunuri ale lui, ar fi ramas ca un bulgăre rece şi fără dragoste, s'ar fi prăvălit în haosul de unde eşise.

Cam aşá cântă Biblia c'a tăiat-o capul pe Eva, care dede naşcere la tóte simţirile dulci şi amare şi pentru care d'atunci ne sbatem cu toţii; acum să-mi daţi voe a ve citi Naşcerea şi inteligenţa femeii, versuri după un anonim:

Naşcerea femeii.

Dracii din infern odată pe pământ au coborít,
Colindând prin văi, prin deluri, să le trecă de urit
Ş-au găsit că mult mai grósnic e aceea ca 'n infern
Şi că intriga şi ura şi mai reu aici se cern,
Că minciuna e regină dragă 'n gura tuturor,
Chinuirea dintre ómeni că-i mai aspră ca ş-a lor,
Belzeub, rídea de preoţi; iar Satan de împëraţi,
Sarsailă leşinase ascultând pe avocaţi,
Benga schingiuiá Ebreii; iará Spiriduş pe Greci,
Neputënd să dovedescă care-s mai şireţi mai seci;
Asmodeu făcea la chipuri de femei p'al seu carton,
Să le brodescă nici dënsul nu putea găsi vr'un ton.

Dracii toţi lângă femeie s'adunase şi 'ntrebau
Din ce lucru e făcută, dar nimica nu aflau;
Unu-a đis că e din carne, altul bucată de cer,
Unu că-i din fericire, că-i de pëtră, că-i de fer,
Că-i din viperă, din şerpe, ori din abanos, porfir,
Din leóică, din panteră, séu din erini şi trandafiri;
Aghiuşă — inse — atuncea mult la vorbă n'a stătut
Ş-un cazan cu dece ómeni de odată a umplut:
Fraşilor, le đice dënsul, înţeleg ce căutaţi,
Vreţi să şciţi din ce-i femeia, ia acuma ascultaţi,
Ve uitaţi cu luare aminte.

Marea taină o şciu eu,
Naşce-va acum îndată din acest cazan al meu.

Ris-au dracii d'o minune ce nu s'a mai pomenit,
Când din dece ênşi doi jidovi, ei vëđurá c'au eşit,
Pe aceştia Aghiuşă a pus mâna şi i-a prins
Aruncându-i drept în clocoşi ce fierbeau la foc nestins.
Cătră séră ce să vëdă?

Ce prin minte nu le trec,
Mămulică? . . .

Din doi jidovi c'a eşit abia un grec.

Mestecându-l şi p'acesta, până 'n séră, până 'n ðori.
Până când Satan cu dracii toţi erau nerăbdători,
Căci credeau că Aghiuşă ş-a bătut de dënşii joc;
Inse el îi ia ş-o horă fac cu toţii lângă foc
Şi în sgomote de demoni zimbítóre-a resărit
Printre aburi o femeie, iar vëduhu-a tresărit!

Oprind dansul, Aghiuşă, đice 'n limba lui de drac:
Daţi-mi voe-al seu istoric, fraşilor acum să-l fac:
Mai deşteptă decât dece ea-i, o şciţi de mii de ani,
Mult mai mult interesată decât chiar şi doi jidani;
Şireţenia de vulpe e ceva neintrecut
Şi alătura cu dënşa chiar un grec rămâne mut.

Din punctul de vedere zoologic, după dicţionar şi enciclopedie, cuvântul femeie nu se defineşce altfel decât ca parte femeescă a omului; anatomiceşce, antropologii đic că femeia e mai puţin bine organizată, mai puţin resistentă ş-acéstă inferioritate se vede în tot al ei; creerul ei e mai mic, presintă mai puţine indoituri; circumvoluţiunile sânt mai puţin frumoşce, mai puţin pline ş-au mai puţin relief. Densitatea substanţei cenuşii este deosebită şi se şcie că ea este partea activă, partea formată din celule. Partea în adevăr activă şi emotivă diferă la cele doue sexe; la femeie această substanţă e mai puţină. — Bine înţeles că tot aceea ce am spus, e 'n raport cu corpul ei mai delicat, mai plăpând, mai mic ca al bărbatului.

Ceea ce este femeia psihologiceşce, ea a ajuns din doue cauze fundamentale: constituţiunea sa şi funcţiunile sale psihologice, factor constant, simţitor acelaş peste tot; condiţiunea sa socială, factor variabil.

Instrument de muncă séu de plăcere, reu tratată séu linguşită, pentru dënşa nefind termen mijlociu, între o aspră servitudine séu o regalitate de convenţie, atrăgându-ş mai multe amărăcimii frivole decât respect. Neapartinându-i şi neavând avantajii în astă lume şi neexistând, ca să đicem aşá, decât prin voinţa unui stăpân, a plăcé séu a înşelá, a devenit o necesitate pentru ea.

Încă din cea mai înaltă anticitate şi aprópe la tóte popórele, femeia a avut un rol foarte şters, foarte nul şi de naşcerea ei tótă casa se 'ntristéză. — La noi, ţeranii mai ales, se bucurá mai mult când îi fatá vaca o vişea, decât când îi naşce nevêsta o fatá, de şi părinţii, numai din partea acestora, pentru strădania lor, decât mai vëd mângăeri la bêtrâneţe!

După creştinism, femeia e necuratul, corupătórea care a adus pe pământ pëcatul ş-a pierdut pe bărbat, pentru această Tertulian strigă: Să umble zdrenţăróşă şi jumulită, vecinic să plângă, pentru că ea e pórla iadului.

Tucidid adaogă: Femeia e mai primejdiosă decât valurile 'nfuriate ale mării, decât focul arđetor, decât torrentul care cade după munte în valuri repeđi.

Sf. Petru le gratifică precum urméză: Femei, fiţi supuse bărbatilor ca cei mai cu cap; iar apostolul Paul în scrisórea cătră Efeseni adaogă: Bărbatul e stăpânul şi stêlpul casei, precum Cristos e stăpânul şi stêlpul bisericeii; iar în cartea sa cătră Corinthieni đice: Bărbatul e icóna şi slava lui Dđeu, femeia e slava bărbatului şi icóna cel mai de nimic, va fi şef femeii; iar dënşa trebuie să-i slugescă, să-l asculte şi să tacă.

În đilele noastre chiar, Leon Roicher, în: „La femme libre“ a spus că decât Dđeu a inventat femeia, apoi

el este meșteșugarul cel mai inconștient al celui mai mare reu.

Cu toate acestea, acest reu trebuincios decât ar lipsi după pământ o și măcar, toți bărbații ar cere-o lui Dzeu în genuche și bisericile noastre atât de goale, în zile de serbători, ar rezună de suspine după acea care aici trebuie să fie: iubita, sora, soția, mama ori căreia dintre dâșii, după aceea care ar trebui să fie privită în omenire numai ca geniul binelui.

Ar trebui să fie . . . ei dar câte pete nu sunt și în sóre, odinórá recunoscut ca nepétat, câte femei cari dotate e'o inteligență superioră, în loc s'o întrebuințeze pentru binele și fericirea celor ce-o 'nconjórá, e pacos-tea, veninul mai multor generații din némul seu. De la sinul ei se sug toate veninurile, după genuchii ei se 'nvéță toate relele ce sunt respândite în omenire și decât mi-am ales subiectul: Inteligența femeii, este pentru a spune mamelor: În omenire voi sînteți cárma, fiți cu luare aminte. Înțelepciunea vóstră e temelía țérilor, ea trebuie să fie mereu fréul de aur cu care să mánuiți totul în cuprinsul regalității vóstre!

(Va urmá.)

SMARA.

Groparul.

Din popor.

El ríde, să-i trecă din vreme sápând,
El cântă și ríde-apoi iară,
Și albele óse le-aruncă pe rînd
Din grópă pe lutul de-afară.
De câte ori inse aruncă vreun os,
Găseșce o glumă, o vorbă pe dos,
Să rídă de albele óse.

Acuma desgrópă din negrul pámént
O hírcă ș-afar' o aruncă,
Dar hírcă se 'ntórce de-afară 'n mormént.
»Ai, domnule, póte-o poruncă?
»Me bucur! Vreodată când n'o să mai șcii
»Ce face, de vorbă la mine să vii!«
Iar hírcă răspunde: »La nópte!«

Tresare groparul, se uită mirat
Și galben se 'ncruntă la față;
El póte ș-o sută de gropi a sápat,
O sută de gropi în viétă;
Dar una ca asta el n'a mai véđut . . .
»La nópte!« Dar póte că i s'a párut.
Va ríde tot satul de dânsul!

El lasă lopata și sapa 'n mormént
Și lucrul negata și-l lasă;
La nimeni pe cale nu spune-un cuvént,
Nu-i spune nevestii acasă;
Și gândul, și gându-l fráméntă mereu.
Cínéză 'n neșcire, se lasă din greu
Pe pat și nu póte s'adórmă.

Dar iată că ușa se 'nvérte 'n țíțini,
Și 'n prag un schelet se iveșce;
Îi scápără ochii aprinși și págâni
Și capul într'una își clăteșce.
Iar ósele toate, mișcându-se rar,
De unde se 'nchee mai albe résar
Și toate trosnesc dintr'odată.

»E frig în morminte; dar tu m'ai iubit
»Și-ai đis să te caut odată;
»E frig în morminte, și iat-am venit,
»Căci morții au vorba jurată!«
Groparul întinde de gróză cuprins
Un braț de-apérare; dar brațul întins
Dă vuet mai mare prin óse.

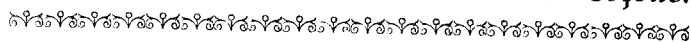
El țipă și, gróza 'ndemnându-l acum,
S'aruncă, ia 'n mână toporul,
Scheletu 'mbrânceșce să-și cate de drum
Și repede 'mpinge zăvorul.
Iar mortul din tindă: »Nemernic ce ești!
»Me chemi și pe urmă tot tu me gonești,
»Atuncea, să vii tu cu mine!«

De țipet răpítă din somn, a sărit
Nevésta deodată 'n picióré;
Aprinde-un opaiț, și-a 'ncremenit;
Pe buze resufletu-i móre.
Ea-și vede bărbatul, cu ochii holbați,
Stând țiată la ușe și 'n pumnii 'ncleștați
Gătít spre lovire toporul.

Îl strigá pe nume: se 'ntórce 'napoi
Spre dânsa nebunul și lasă
Toporul să-i cadă; se uită apoi
Cu spaimă prin colțuri de casă;
Și inima par' că-i mai vine la loc . . .
Atunci la feréstră deodată poc, poc,
Résună bătaia de-afară.

Sînt mulți! sînt o sută, și alții pe drum
Vin toți la un loc să s'adune:
El joc își bătuse de dâșii — acum
Vin grabnic cu toți să-și rěsbune.
Spre sunet se 'ntórce groparu 'nlemnit:
Pe morții d'afară d'abiá i-a zărit
Și țipă și cade și móre.

G. Coșbuc.

Căpitanul cătră soldat:
— Ce ai la nas, Ióne?
— M'am mușcat, trăiți don căpitan.
— Cum te-ai mușcat mă, de óre-ce nasul e mai
sus ca gura?
— Trăiți, don căpitan . . . m'am suit p'un scaun,

Reformă . . .

Suntem in epoca reformelor; spiritul public se agită asupra atâtor și atâtor cestiuni, tóte „vitale, a căror deslegare nu mai póte suferi întârziere“.

Una din acestea este și cestiunea bătăii in armată. Dar, de óre-ce-i vorba să innotăm in cestiuni, caută să spunem că sânt ómeni cari pun una prealabilă: a bate pe inferiori pentru nesupunere, nepricepere séu rea voință, ori chiar numai din reutate, este óre la noi un obicei esclusiv al ostașilor?

Unii răspund da; alții răspund nu.

Noi până acum nu putem împărtași hotărît părerea nici a unora, nici a altora; nu putem deci lua parte la desbatere.

Ne vom permite inse să spunem o anecdotă istorică, ce ar puté luminá órecum arđătórea cestiune, — o anecdotă pe care am căpétat-o dintr'un isvor vrednic de tótă increderea.

Odată, Cuza-Vodă călătoría cu primul seu ministru, Mihalache Cogălniceanu, cătră Turnul-Severinului. Pentru întéia óră alesul nației românești trecea Oltul.

La o stație, unde careta domnescă și caleștile suitei trebuiau să schimbe caii, călătorii noștri deteră peste o scenă destul de neplăcută mai ales pentru dênșii, cari, tot drumul până aci, se deprinsese cu strigăte și aclamațiuni vesele.

Căpitanul de póste bătea cu gîrbaciul indoit pe unul dintre slugitóri, pentru că acest nenorocit subaltern, trecut din béutură, nu aședase hamurile bine, o nebagare de sémă din care, Dómne fereșce! i se putea întemplá pe drum cine șcie ce primejdie Măriei Sale.

M. Sa se supérá de acéstă brutalitate și făcú niște muștrări bine simțite superiorului sélbatic; dar și mai supérat fu conul Mihalache, care luá numele căpitanului, fágăduind acestui „parșiv“ să-l destitue telegrafic.

Caréta domnescă porneșce in gónă cu suita, și inăuntru-i se incinge o discuție galopantă între suveran și ministru, o discuție asupra maltratárilor corporale.

Conul Mihalache, omul reformelor, progresistul înflăcărát, susține că o lege asprá trebueșce numai decát, o lege care să opréscă sub pedepse strașnice bátaia. Vodă, mai moderat, recunóșce că un popor liber trebue să ștérgă din moravurile sale aceste deprinderi barbare, dar nu vede încă puțința aplicării unei asemenea legi, fiind că . . . deprinderi seculare . . . ignoranța și lipsa sensului datoriei . . . incapacitatea omului de a se desbără de un șir întreg de invéturi . . . șcl. șcl.

Ministru se încápăținează . . . Spiritul secolului . . . lumina civilizației . . . demnitatea omului liber . . . șcl.

„In fine, acéstă reformă este absolut trebuincióasă: trebue făcută, M. Ta!

— Bine, Mihalache dragă, đise Vodă biruit, bine; s'o facem și p'aiasta!“

Au ajuns cu bine și cu sánătate la Severin, când de la Olt și până la podul lui Traian pe flori și aclamați de un popor întreg.

Lume — paradă — entusiasm oltenesc — banchet — luminație.

Séra in sfêrșit intr'un târđiu, cei doi ilustrí amici sânt la gazdă împărtașiuđu-și impresiile. Cu tot șgomotul și entusiasmul, Vodă n'a uitat discuția de cu điu.

Măria Sa dá ordin ministrului să fie gata a doua đí la șapte, spre a incepe împreună inspecțiile de rigóre la autoritățile locale. Apoi M. Sa șopteșce ceva in taină feciorului lui conul Mihalache, — un țigan de casă, care cunóșce bine tabieturile ministrului. Conul Mihalache, trebue să șcim, nu obicínueșce nici papuci, nici halat. Diminéța, cum se scólá, se 'ncaltă, se 'mbracă din cap până in picióre și remâne așá tótă điu.

Acum se desbracă să se așede 'n pat.

Odaia de culcare a ministrului e despărțită printr'o ușe de a lui Vodă. Conul Mihalache se culcă poruncind țiganului să-i curețe ciobotele și straiete pentru a doua đí des de diminéța, și adórme.

Des de diminéța, Vodă bate la ușe:

— Haide, Mihalache, nu te-ai deșteptat încă?!

Ministru sare din pat și se repede la ghețe:

— Numai decát, Măria Ta!

Ghețele nicăiri . . . Caută hainele . . . Hainele nicăiri. De grabă la ușa de eșire și chiamă feciorul . . . Feciorul nicăiri.

Vodă: — Haide, Mihalache!

Ministru ese 'n colțuni și 'n cămașe afară și 'ncepe să-și caute prin sáliță pe țigan. Un om al poliției, care dórme dejurna pe o laviță, sare buimac și caută 'n tótă casa, și caută, și caută, și 'n sfêrșit peste dece minute aduce pe țigan.

— Unde mi-s straiete și ciubotele, mișelule? strigă conul Mihalache.

— Da nu șgherá așá, cónce, că dór nu dá turcii! stăi olécă să le șterg.

— Nu le-ai șters încă?!

— Dec! da eu nu-s om? eu să nu me hodinesc? Le-oiu șterge amú!

Și țiganul plécă scărpinându-se 'n cap și bombănind.

Aștéptă conul Mihalache, aștéptă.

— Haide, bre omule, odată! strigă M. Sa de dincolo; că dór nu esti cocónă să-ți faci doue ciasuri frizura.

— Acú, acú, Măria Ta!

Și conul Mihalache se plimbă prin odaie turbat.

La urma urmelor, iaca și țiganul cu ghețele, mai reu táválite decát curățate, le tránțeșce pe un scaun și plécă.

— Stai, mișelule! rănțeșce ministru, Und' te duci?

— Ei! haide odată, Mihalache! đise scurt vodă. Haid' odată, că m'ai plictisit: plec singur!

Conul Mihalache, desperat, se aruncă după țigan, îi pune mâna in guler, îl întórce 'n loc și 'ncepe să-i arđă câteva palme . . . moldovenești. Țiganul incepe să urle. In momentul acesta, Vodă deschide ușa de la mijloc și intréba:

— Ce-i aiasta, dragă Mihalache? . . . bați? Apoi cum remâne cu reforma nóstră?

Țiganul s'a pornit pe ris, a luat un bun bacșis de la Vodă și la moment a gătit straiete și ciubotele ministrului.

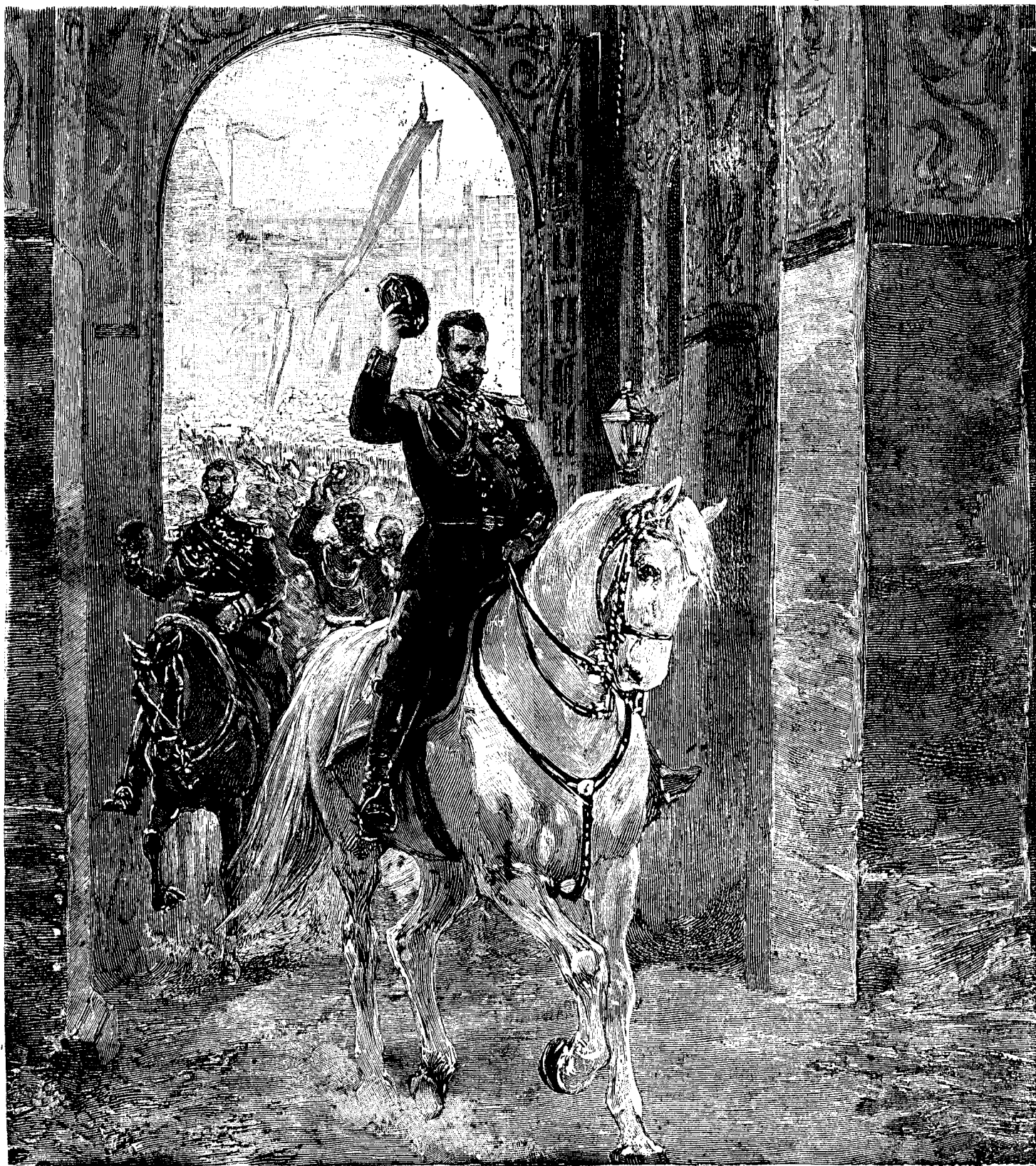
Suveranul și ministru au plecat fórte voioși să facă inspecție la deosebitele autorități, și pe drum Cuza-Vodă a spus amicului seu acest mare adevér:

„Reforma trece, năravurile remân!“

I. L. CARAGIALE.

Cercetările șciinței au acest privilegiu că, pe cât ele sânt desinteresate, cu atât ele servesc mai bine intereselor omeniei.

Intrarea țarului Nicolae II în Moscova la 21 maiu 1896.

Vremea plugului.

*Din cea depărtată zare,
Bate vântul liniștit;
Sorele e la sfințit:
Și cu 'necetul tot dispăre
Pe cunoscuta cărare,
Ca erou nebiruit.*

*Și cu frunțile senine
Vin plugarii de la plug,
Vin cu boii prinși în jug. —
Fete 'n prag gătate bine
Iau de semă cine vine
Ș-alor ochi l'aceia fug.*

*Și li-s dragi ca sfânta cruce
Când ei țin atât de drag
In frunța cea de fag;
Dorul tinăr îi conduce
La lumina ce străluce
Pe ori-care l'al seu prag.*

*Mai târziu se tot lățește
Pe câmp glasul de cimpoi,
Iar în tineri de la boi
Bucuria tot mai crește,
Braț cu braț se întelnește,
Buxe moi cu buxe moi.*

IOSIF STANCA.

O beșică de săpun.

Comedie în 3 acte, de Vittorio Bersezio.

(Urmare.)

Scena II.

Corbelli și cei de sus.

Corbelli (cu două buchete de flori.)

Leonardi (pentru sine.) Acesta mai lipsiá!

Ferdinando (pentru sine.) Ah, infumuratul acesta plictisitor!

Corbelli. Servitorul voia să me anunțe. Dar eu i-am ținut: „Lasă-o, chiar de aș găsi porumbașii drăgostindu-se, me țin doră de familie”.

Leonardi. Și ai ținut iarăși o prostie, ca de comun.

Matilda (incet lui Leonard.) Sărmanul! Îl prea umilești.

Leonardi. Uite numai, cum îl aperi!

Matilda (amicabil.) Bună ziua, Pascuale, vino mai aproape, pune-te aici lângă mine.

Corbelli. Îți mulțămesc, numai decât. (Cătră Malvina.) Malvina, am venit să-ți aduc sincerele mele felicitări și-mi iau libertatea a-ți oferi aceste flori.

Malvina. Îți mulțămesc.

Ferdinando (neamicabil.) Fărte galant, Signor Corbelli.

Corbelli. O te rog, acest buchet modest... (Cătră Matilda.) Și dta, Matilda, să-mi permiți, a-ți oferi aceste flori simple în semn de...

Leonardi (îl intrerupe.) În adevăr ești prea galant, Pascuale!

Corbelli. Me rog. (Pentru sine.) Am ajuns aici în-

tre doi Othelo... séu ca Dánila în grópa cu lei... (se uită la Malvina și la Matilda) și leóicele. (Se aședă lângă Matilda.) Ací sânt, scumpă verișóră.

Matilda. Povestește-mi ceva nou, Pascuale, trăești doră în lumea elegantă.

Corbelli. Noutatea cea mai prospétă în ultima săptămână de carneval? Invitări din tóte părțile la bal, dans și iarăș dans.

Leonardi (se uită la ciasornic.) Signor Sgritti ne așteptă deja, Ferdinando, e timp să mergem la el.

Matilda (lui Ferdinando.) Cum? Vrei să ne părăsești deja?

Ferdinando. Durere, trebuie să-o fac. Leonardo m'a deobligat; dar me voi întórce cât mai curénd.

Leonardi. Și tu, Pascuale, încă vii cu noi?

Corbelli. Eu? Da... decă o dorești. Chiar mai am să întreb ceva de Ferdinando...

Matilda. Cum? Și dta vrei să ne părăsești?

Corbelli. Eu? Să ve părăsesc? Nu, nu, acésta n'o fac.

Leonardi (eșind.) Ei, Pascuale?

Corbelli. Mergeți numai, eu rămân.

Scena III.

Malvina, Matilda, Corbelli.

Matilda. Trebuie să-mi faci o plăcere, Corbelli.

Corbelli. Vorbește. Pentru dta sânt gata la tóte.

Matilda. Descrie-mi balurile mascate din teatrul Scribe.

Corbelli. La draci! Să nu vorbim mai bine despre altceva, iubite verișóre?

Matilda. De ce?

Corbelli. De curénd numai în nevinovăția mea am vorbit doue vorbe despre el, din care causă bărbatul dtale mi-a sdrobit aproape un picior și mi-a strigat apoi: „Taci, séu vai de tine!” N'aș voi să-l supér încă odată pe acest bărbat, care atăta se laudă cu liniștea sa și totuș se inflăcăreză așa de iute.

Matilda. Ce vorbești! Cređi doră, că voi repeta bărbatului meu, cele ce mi le spui dta?

Corbelli. Nu, inse...

Matilda. Nu înțeleg nici decum, de ce-mi refușă Leonard cu atăta încăpăținare un astfel de lucru de nimic... Inchipuieste-ți numai, Pascuale, eu n'am fost încă la nici un bal mascat și așa de mult aș dori să me duc odată; am auđit povestindu-se multe despre aceste baluri. Și dta o consideri de ceva reu, a cercețá unul?

Corbelli. Nici decum.

Matilda. Veđi, și bărbatul meu se face, ca și când aș fi cerut cine șeie ce lucru reu. Spune-mi că póte merge acolo și o signora?

Corbelli. Eu cunosc multe, cari nu se genéză a le cercetá în domino... Signora Marioli spre esemplu încă a fost la acel din urmă.

Matilda. Cunoști acésta damă, Pascuale?

Corbelli. Cine n'o cunoșce? Ađi diminéță am întelnit o înaintea orașului și am salutát-o.

Malvina. Spune-mi sincer, cine e în adevăr.

Corbelli. Signora Marioli e o damă fărte frumoșă și amabilă, tot atât de cu spirit ca și caprițioșă. Părul ei e luminos ca sorele și negri ca nóptea sânt ochii ei. E făcută, să nebunescă chiar și pe un Cato, e una dintre acele femei, pe cari le-ai puté ținé de ánger, decă n'ar fi drăcóice adevérate...

Malvina. Auți numai! Acesta-i entusiasm!
Corbelli (pentru sine.) Nu-i cam place.

Scena IV.

Servitorul, apoi Pandolfo și cei de sus.

Servitorul (anunțând.) Signor Pandolfo. (*Ese.*)

Pandolfo (dă mâna Matildei.) Slugă plecată, Signora Matilda.

Matilda. Cum îți merge?

Pandolfo. Merți, bine. (*O salută pe Malvina, care îl resalută.*)

Matilda. Te rog, ia loc.

Pandolfo. Cum ai petrecut carnavalul, signora?

Matilda. O! Carnavalul și eu n'avem la olaltă nimica. Abiá ne cunoșcăm din vechite.

Pandolfo. E reu destul.

Corbelli. Fôrte reu. O signoră ca dta, Matilda, ar trebui să infrumșeze prin prezența ei tóte balurile.

Matilda. Ah, acele nu perd nimica prin absența mea.

Pandolfo. Dar, Signora, te rog...

Matilda. Nici eu nu perd cine știe cât de mult, fiind că nu-mi prea place acest lux.

Pandolfo. Acesta sémână a frică de ómeni.

Corbelli. Eu nu sânt așa. La tóte balurile mascate me puteți vedé in domino-ul meu negru.

Pandolfo. Da, acela și-a și câștigat merite mari. Dar ați și între tineri se observă o mare antipatiă față de astfel de petreceri. Decă va merge așa mai departe, la tóte balurile nu vom mai vedé decât pleșuri venerabili și sbârciți. Pretenția ómenilor, de a fi considerați de serioși, omórá in ei umorul și le răpește simburile de nărozenie, poșederea căreia pentru fiecare tiner e o grație deosebită, ba chiar o datorie. Să luăm numai un exemplu, pe care și dvóstre, damele îl cunoșceți: pe avocatul Ferdinando. (*Malvina face o mișcare; Matilda i face semn să tacă.*)

Pandolfo (care nu observă nimica.) Eră, nu-i încă așa de mult timp, cel mai mare galant' homme și un dansator neobositor. Nu-i așa Corbelli?

Corbelli. Fôrte drept, Pandolfo.

Pandolfo. Deodată l'au cuprins iubirea și ideile blasate și s'a retras in singurătate. In decursul întregului carnaval nu l'am vechit încă nici odată și pe séră la balul mascat va participă pentru prima dată iarăș la petrecerile nóstre.

Malvina (vii.) Cum? Va participă? (*Matilda i face semn să tacă.*)

Pandolfo. Da, domnișóra mea. Ne-a promis-o eu pușin mai nainte in cafenea. Nu-i așa, Corbelli?

Corbelli. Așa-i. (*Pentru sine.*) Acuma pare a comite Pandolfo una dintre prostiile mele.

Matilda. Acesta nu-i cu puțință.

Pandolfo. Nu-i cu puțință? Și de ce?

Matilda (se corege.) Adecă, fiindcă numai mai nainte ne povestiai, că Ferdinando nu mai merge nicăiri.

Pandolfo (zimbînd.) Fiind că depinde de porunci mai inalte, cari i s'au dat.

Matilda. Ce fel de porunci?

Pandolfo. Nu me înțelegi? Intreg Turinul știe, că Ferdinando trage la carul de tîrîmf al unei dame frumoșe, dar tiranice.

Corbelli (pentru sine.) Și ȃeu o povesteșce!

Malvina (pentru sine.) O Dumneșeu! meu!

Pandolfo (care n'a observat absolut nimica.) Tirana

acésta il va fi oprit a participă la tóte balurile, și acuma când ênsaș vré să participe la balul mascat, i va fi permis și lui a luá parte.

Malvina. Ah!

Matilda (vii.) Secretele lui signor Ferdinando nu ne interesază.

Malvina (cu veselie sforțată.) Lasă pe signor Pandolfo să ne povesteșcă; decă va merge la bal, vom ride cum se cade de dênșul. Tirana acésta va fi signora Marioli?

Pandolfo. Dta o ȃici.

Corbelli (pentru sine.) Și ȃeu a povestit-o!

Malvina (pentru sine.) O, mișelul acesta. (*Se rădică palidă; Matilda se apropie de dênșea.*)

Matilda (incet.) Fii liniștită, n'o crede...

Malvina. Nu, inima mea imi spune, că e adevêrat. Ferdinando e un tradator.

Pandolfo. Cum, me rog.

Matilda (repede.) Nu se află bine de tot, fiecare ȃi are migrenă. Acuma iarăș i-a venit un acces.

Pandolfo. Înțeleg și nu voiú să stau in cale. Scusați, decă ve-aș fi molestat...

Matilda. Dar te rog...

Pandolfo. Am onórea a me recomandá. (*Matilda își ascunde fața in mâni, Matilda se aședă lângă ea și o mângăie.*)

Pandolfo (eșînd, lui Corbelli.) Ce insémná acésta? Nu mi-o poți esplicá?

Corbelli. Cu doue cuvinte: Ferdinando are să se căsătoréscă cu Malvina.

Pandolfo. Și dta ai șciut-o și m'ai lăsat să vorbesc.

Corbelli. Ce interes aveam eu?

Pandolfo. Corbelli, ești un prost. (*Ese.*)

Corbelli. La draci! M'a numit un prost! (*ȃși apésă pălăria pe cap și pășeșce hotărît spre ușă.*) Trebuie să-mi deie satisfacție... (*Se opreșce, își ia iarăș pălăria de pe cap și adauge liniștit.*) decă me va numi încă odată așa.

Scena V.

Corbelli, Malvina și Matilda.

Matilda. Lasă, Malvina, nu da atáta importanță vorbelor unui flecar.

Malvina. Simțesc bine, că sânt adevêrate.

Matilda. Nu fi copilă. Vom vorbi liniștit ambele despre acésta. Cum vrei să șcii, că o astfel de tradare e posibilă? Te-ar fi cerut Ferdinando de nevêstă decă nu te-ar iubi sincer? Și decă te iubeșce, cum te-ar puté...

Malvina. Da, da, tóte aceste sânt vorbe frumoșe, inse...

Matilda. O incăpășinată! Pascuale, ajutá-mi să-o convingem.

Corbelli. Malvina, nu trebe să te superi atáta, ce-a trecut, a trecut.

Malvina. Adecă vrei să ȃici, că Ferdinando toțuș a iubit odată.

Corbelli. Acesta n'am ȃis-o nici decum. Și decă ar fi așa? Cine n'a avut relașuni amoróșe? Acesta nu impededă să devie odată un soș bun. Uite spre exemplu Leonardi.

Matilda (vii.) Ce ȃici?

(Va urmá.)

POPORUL.

Despărțirea.

Da p^ola de codruț verde,
Mitutel focuț se vede,
Da la focul cel mai mic,
Șede nana c'un voinic,
Dar de lucru ce-ș lucră,
Badea calu-și potcoviă,
Da mândra încă-l pândiă,
De lacremi abiă-l vedea,
De suspin abiă-l grăiă.

Da mândrul din graiu grăiă :
— Ce ești mândră supărată,
Cum tu n'ai fost nici odată ?
— Hai bade bădița meu,
Cum eu n'oi fi supărată ?
Da-astă n^opte ce-am visat :
Năframa ta nouă nouă,
Am visat-o ruptă 'n doue
— Hai mândră mândruța mea,
Ba năframa nu mi-i ruptă,
Ce ți-i ruptă inima,
Că te temi că te-oiu lăsă ;
De ce te temi nu-i scăpă,
Că-aseră am venit din țeră,
Mâne trebuie să merg iară ;
Atâta me zăbovesc,
Până calu-mi potcovesc.
— Du-me bade și pe mine,
Nu s^ecă inima in mine :
Ca s^orele isv^orele,
Ca umbră busui^ocele,
— Duce-te-aș, nănuță, duce,
Că ești nană mândră al^esă,
De mândră și de frumoasă ;
La br^eu ești ca și-o c^otană,
La față ca și-o ic^onă
Hai mândră mândruța mea !
Eu șciu că dracu a murí,
Pe sub umbra fagilor,
Sub păreții fraților,
Ce o-iu murí in țeră streină,
Dară cine m'a v^oetă ?
Trimbilaș cu trambilaș
Și dobașu cu doba.

Mândru decă o-a lăsat,
Inima 'n mândra-o s^ecat.

Din Lunceșora, Bihor.

PETRU CIPOU.

Descântecul de junghiu.

(De la Vașcou in Bihor.)

D^omne tu-mi ajută Marie maică Sântă,
Stai junghiule, nu junghiă,
Stai junghiule nu junghiă,
Că prind boi,
Stai junghiule că oi^u ară,
Stai junghiule că oi^u s^em^enă,
Stai junghiule că oi^u grăpă,

Stai junghiule că oi^u grigí de pas^eri,
Stai junghiule că oi^u c^op^etá,
Stai junghiule că oi^u in apă băgá,
Stai junghiule că se va topi,
Stai junghiule că oi^u sc^ote și uscá,
Stai junghiule că oi^u meliță,
Stai junghiule că oi^u pept^ená,
Stai junghiule că oi^u trage in perie,
Stai junghiule că pe furcă o voi^u pune.
Stai junghiule că oi^u t^orce,
Stai junghiule că oi^u aduná pe rișchitor,
Stai junghlule că oi^u ferbe, oi^u dăpáná,
Stai junghiule că oi^u urđi, oi^u aduná, oi^u nevedí,
Stai junghiule că oi^u țese, oi^u albí,
Stai junghiule că oi^u croi, oi^u c^ose,
După ce oi^u c^ose, oi^u pune la N. N. pe ósá,
Să-i vie s^on^etatea in trup și óse.
Descântecul de la mine.
Lécul de la D^oeu,
După cuv^entul meu.

Descântăt^orea descântă séu in uns^ore séu cu fu-
iorul, și de descântă cu fuiorul, atunci il 'nn^odă in
șapte locuri, câte țile s^unt intr' o s^ept^em^onă.

Iar de descântă in uns^ore, cu ea-l unge pe bol-
nav. Cu fuiorul il légă pe unde-l dóre.

VASILE SALA.

Credințe populare.

51.

D^ecă ești cu catar (tróchnă) și s^oruți pe cineva
in spate fără să șcie el — se ia catarul pe acela.

52.

Femeile de pe șirul satului unde este mort, nu-i
iertat să c^ose, nici să t^orcă, căci le amorțesc m^onile.

53.

In țiu^o de Paști — se p^ondeșce că unde s^unt —
săr bani din p^om^ent.

54.

Când pocneșce sticla de la lampă, ins^emⁿă ne-
norocire in casă.

55.

Ca să dospescă pita, după ce s'a frământat se
dice: așă să-și aducă pita mea aminte de dospit —
cum ș-aduc fetele aminte de m^orit.

56.

La Rusalii, când se s^ont^eșce apa, fetele béu apă
s^ontⁱtă din țingalăul (clopoțelul) biseric^oii, ca să p^otă
hori — cântă bine.

57.

D^ecă vr' o femeie n'are prunci și vré să aibă —
atunci — la Bobotéză când s^ont^eșce preotul apa, ea
să iee mai int^ei din apa s^ontⁱtă. Acasă să-și facă po-
gace cu apa s^ontⁱtă — și să o m^onance cu — b^or-
batul.

58.

Când pui cloșcă, să pui ou^ele in cuib din p^ol^orie
b^orbăt^eșcă, că atunci tot cocoși va sc^ote găina.

Din Sabolciu in Bihor.

AVRAM IGNA.

SALON.

Bucovina și pericolul de slavizare.

Se știe, că cultura streină, germană, polonă și rutenă a sters cât se poate de mult fața română a acestei provincie, clasică prin trecutul ei glorios. Între Nistru și Prut mărturisesc numai pietrele de pe morminte, că și pe acolo au trăit odată frați de ai noștri. Prutul nu mai este în stare să pună stavilă năvălirilor străine, ce vin mai ales din Galiția slavă și vagabondă.

Față de aceste pericole, românii din Bucovina stau fără scut autoritar. Stéua dreptății nu zimbește acestor frați ai noștri. Străinii, ce se resfață în toate părțile, venind prin frontierele deschise ale Galiției, sunt binevăduți de autoritățile dirigente, sunt plasați la locurile cele mai bune. Mai ales rutenii se bucură de cea mai deseversită protecție. Ei sunt aceia cari mai mult decât alții amenință prin abundența maselor lor năvălitoare némul român din Bucovina cu peirea. Ei îl atacă cu furie fățiș. Pentru ori cine care are ochi normali, e evident, că scoposita este *stérpirea elementului român din Bucovina*.

Timput din urmă a adus Românilor o nouă lovitură, o brutală lovitură de mörte.

Rutenilor li se deschide în toamna acestui an un liceu rutén la Cernăuți în mijlocul unei populațiuni române. Românilor, cari vreau acelaș favor, li s'a respins cererea. Astfel poporul din districtele mixte (Cernăuți, Storojineț, Sirete) va căde jertfă celei mai grabnice slavisări. Ce le ajută Românilor bucovineni enormul fond religionar, despre care se dice, că e averea lor, decât li se contestă dreptul a usă de el chiar pentru cea mai legitimă apărare? Ce atitudine trebuiau ei să ia în fața acestei priveliști amenințătoare?

Să desveléscă ore pieptul corpului lor național înaintea pumnalului ucigător? Să privéscă cu ochi nepăsători la gimnasiul rutén ce se rădică ca un eșafot pentru ei?

Nu! nici odată! ei nu vor sinuciderea. Ei vor să reziste cu totă energia de care pot fi capabili.

Bărbații devotați causei naționale au găsit un remediu.

În adunarea generală din acest an a „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina“ s'a făcut propunerea și s'a votat cu unanimitate, că paralel cu gimnasiul rutén Românii să deschidă un mare „Internat de băieți“ în care tinerii români să afle educație națională. S'a format un comitet special, care constă din baronul Eudoxiu Hormuzaki, At. Pridie, dr. George Popovici, dr. Iancu cav. de Flondor și prof. dr. Voiutski, care are însărcinarea să realizeze concludul menționat. Acest comitet desvoltă o activitate febrilă. El a pus în curs liste de subscripție, prin care se va stringe suma de *una sută de mii de florini* necesară pentru a puté creá instituțiunea proiectată.

Acest internat de băieți români la Cernăuți e unica stavilă eficace, ce se poate opune potopului slavisor. Acú depinde totul de la rezultatul colectelor.

Acum a sosit timput, ca lumea română să dea doveđi, că se intereséză de sórtea mult incercaților

frați bucovineni. Iar pentru bucovineni a venit momentul să arete ori de merită vieță cu nume de români, séu merită peire în valuri de străini...

De-or remâne ei indiferenți față de un astfel de pericol, nu sânt vrednici de vieță și de-or peri, vor peri din propria lor vină! și atunci, blăstém pe capul lor, cari n'au știut a-ș respectá și prețui vrednicia. Mărire și laudă străinilor, cari au năvălit peste un ném netrebnic și neconșciu de valórea sa și l'au stérpit de pe fața pământului ca pe o buruiănă veștedă.

Iar decât bucovinenii vor face acuma, cum au făcut străbunii romani după lupta de la Cane, când au jertfit ori ce obiect de preț, până chiar și inelele prefăcându-le în bani, ca să potă resistá inimicilor; séu de vor face cum au făcut Cartagenenii pe timput asediului orașului lor, când femeile și-au tuns përul capului și l'au dat bărbaților să-și facă din el corde la arcurile menite pentru străpungerea inimilor dușmane; séu cum au făcut în anul 1870 Francezii, frații noștri: atunci vor meritá vieța, vor meritá laudă, respect și admirațiune din vécuri în vécuri, iar străinii vor trebui să cedeze unui ném de ómeni conșciu pe deplin de valórea sa ca moștén al acestui scump pământ, în care stau gloriósele monumente: Sucéva și Putna. Străinii vor trebui să încete cu năvălirile și încercările lor de-a desnaționalisá Bucovina.

Deci ajută-le Dómne, Bucovenenilor! Contribuieți cu toții; adunați para la para. Umpleți listele trimise de „Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina“ și grăbiți a le retrimite la adresa dlui dr. Alecu baron Hormuzaki, Cernăuți, (Bucovina), strada Iosif 8. Scopul e sânt! Deci piérá nepăsarea și apatia, piérá toate piedecile!

PAUL SIRETEANU.

Ilustrațiunile.

Ghenadie detronatul mitropolit-primat. Evenimentul cel mai de căpëtenie petrecut săptămânile trecute în România este detronarea mitropolitului-primat Ghenadie; acest act a sgduit spiritele de dincolo și a făcut cea mai viuă impresiune dincóce de Cărpați.

Comentat din felurite puncte de vedere acest fapt, care a atras atențiunea de obște și interesarea tuturor, credem a face o plăcere cetitorilor noștri, — publicând în nr. acesta portretul bărbatului, care abia eri ocupase încă cea mai înaltă tréptă în ierarchia bisericeii ortodocse române, purtând titlul de „arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlachiei, esarch al plaiurilor și primat al României“.

S'a născut din familia Petrescu la 1836 în București. Alegându-și cariera preoțescă, la 1854 a intrat calugăr în mănăstirea Căldărușani, unde a stat până la 1858, atunci a fost numit diacon la mitropolia din București. La 1865 a fost făcut archidiacon și în anul 1869 preot, iar în 1870 mare eclesiarc tot al mitropoliei. La 1874, sub ministrul de culte Maiorescu, a fost ales arhieru de unanimitatea sinodului, și investit la 22 februarie 1875. La 14 februarie 1876, fiind ministru de culte dl Carp, a fost ales episcop al Argeșului, unde a servit peste 17 ani; în timput acesta s'a făcut și renovarea vestitei bisericeii de la Argeș și ca episcop a stat în capul festivității de inaugurare, la care a luat parte regele și regina, care a scris cu mâna proprie o evanghelie pentru cea biserică, fiind ministru de culte dl D. A. Sturdza.

La 1893 dimisionând mitropolitul de atunci, colegiul electoral, compus din senat, cameră și sf. sinod, l'a ales cu majoritate covârșitoare în scaunul vacant. Investirea s'a făcut la 21 maiu acelaș an cu mare pompă la palatul regal, de regele Carol, care i-a dat cărja, însoțindu-o cu o cuvântare foarte frumoasă, la care dânsul respunse în niște termeni foarte călduroși și plini de rivnă.

De atunci abia au trecut trei ani. În timpul acesta s'a introdus o ramură a familiei Hohenzollern în religia ortodoxă; fostul mitropolit-primat Ghenadie a botezat pe principele Carol și pe principesa Elisabeta, copiii moștenitorului de tron Ferdinand al României...

Înaltul Prelat de atunci, astăzi nu mai e decât un simplu monach la mănăstirea Căldărușani, unde ș-a început cariera.

Intrarea țarului Nicolae II în Moscova. Serbările încoronării țarului au început cu intrarea țarului în Moscova la 21 maiu n. Însoțit de mării duci și de generali, tinerul țar, în uniformă de colonel a regimentului Preobrasensski, p'un admirabil roib alb, salutând vesel în toate părțile poporul care-l aclamă cu entuziasm, își făcu intrarea cu mare pompă. Țarina îmbrăcată în costum național rusesc, dimpreună cu mama țarului, ședeau în o trăsură cu opt cai de rasă. Apoi au urmat damele archiducilor, generarilor etc. și reprezentanții popoarelor din Asia. O adevărată feerie.

În tot timpul intrării cortegiului strălucit, tunurile bubuiau și clopotele din cele 600 de biserici ale Moscovei sunau.

Ilustrațiunea noastră infățișează pe țarul în momentul când dânsul cu capul gol trece pragul porții sfinte de la Kremlin.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și științifice. Regele României a fost proclamat membru de onoare al Societății imperiale și regale de geografie din Viena. — *Dl Ioan Turcu*, protonotar pensionat al comitatului Făgăraș, a scos de sub tipar la Brașov o lucrare intitulată: „Eșcursiuni pe munții Țerei-Bârsei și ai Făgărașului“. — *Dl Teodor Ștefanescu*, profesor la școala comercială din București, a scos la lumină acolo o lucrare intitulată: „Correspondența comercială“ conținând modele relative la cele mai principale ocupațiuni comerciale, urmate de o conferință asupra comerțului.

Premiile Academiei Române. În sesiunea generală din 1899 Academia Română va decerne următoarele premii: I. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, în sumă de 1.500 lei, celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite de la 1 ianuarie 1895 până la 31 octombrie 1898, care e și terminul presintării. II, Premiul Adamachi, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Biserica creștină ortodoxă din România și influența ei morală în evoluțiunea culturală a țărilor române de la începutul secolului nostru până la 1891“. Terminul 1 septembrie 1898; III, Premiul Alexandru Bodescu, de 1500 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra

orașelor Chilia și Cetatea-Albă“. Terminul 1 septembrie 1898; IV, Premiul Neuschotz, de 2000 lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului; celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Terminul 1 sept. 1898; V, Premiul statului Lazăr, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Studiul hidrografic complet al unuia din următoarele riuri: Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomița, Siretul“. Terminul 1 septembrie 1898.

Schițe Ușore de I. L. Caragiale. După cum anunțarăm, nr. 58 al „Bibliotecii pentru toți“ editată de librăria Carol Müller în București, cuprinde câteva novele, anecdote și schițe de dl I. L. Caragiale, cărora autorul le-a dat titlul colectiv de „Schițe Ușore“. Umorul și satira care se revărsă asupra tuturor bucăților din acest mic volum, o caracteristică a felului de a scrie al autorului, fac și din aceste bucăți mici o lectură plăcută, care de sigur va fi gustată cu multă plăcere de cititori. Drept specimen, reproducem și noi una în nr. prezente. Tragem și cu acesta ocaziune luarea aminte a publicului nostru asupra acestei întreprinderi literare, care cu un preț bagatel pune la dispoziția obștei serierile celor mai de frunte autori ai noștri. Prețul unui volum 30 bani (16 cr.)

O țără a viitorului. La Stuttgart a apărut o interesantă scriere asupra României, „O țără a viitorului“ de dl Benger, consul general al României. Cartea, care cuprinde 152 de pagini, se ocupă de progresul făcut de România sub domnia regelui Carol, dă informații foarte interesante asupra bogățiilor țării și cuprinde o listă a mai tuturor stabilimentelor industriale din țără. Lucrarea dlui Benger este imprimată cu un mare lux și cuprinde multe ilustrații foarte bine făcute începând cu portretele regelui și a reginei. Dl Benger, care se arată pretutindeni foarte amical României, închide lucrarea sa cu cuvintele pronunțate de regele la inaugurarea podului de peste Dunăre: „Avântul scumpei noastre României pe calea măririi și a progresului nimeni nu va fi în stare să-l împiedice“. Sub aceste cuvinte autorul a pus icóna statuei lui Mihai-Viteazul din București.

O revistă feminină. A apărut la Iași o revistă nouă, care se numește „Dochia, revistă feminină“, menită să aperse, să susție și să cerceteze drepturile femeii, atât cât i se pot înlesni prin mijlocele și nevoile țării. Deci, dice prefața, emanciparea ei economică vom avé-o în întieul pas, astăzi când căsătoria, care eră baza existenței ei de odinioară, a remas o simplă petrecere de câteva săptămâni séu luni. Câteva căi în cari i s'a dat voie să fie slujbașă, scad șilnic prin sumedenia cerințelor la care nu mai ajung posturile, astfel că acum trebuiesc cercetate alte mijloce prin care să-și pótă asigurá starea ei economică“. Numerul prim, care ni s'a trimis, are un cuprins interesant și variat. Pe pagina primă găsim portretul dnei Didina Tătăranu. Directoarea revistei e dșóra Adela Xenopol. Ese pe lună odată. Abonamentul pe an 10 lei.

Știlistica Practică, séu Regule și Eșemple, pentru tot telul de epistole, cereri, acte și documente, cari vin mai des înainte în viața de toate zilele, de Ioan F. Negruțiu, — a apărut la Blaș. Prețul 30 cr.

Doce monumente. Inaugurarea monumentelor lui Kogălniceanu și Alexandri, la Bacău, se va face la 2/14 iunie. La inaugurare vor asistá un adjutant al regelui, reprezentantul guvernului, o delegație a Aca-

demiei, una a Ateneului Român, una a Ligei, una a presei, precum și autoritățile civile și militare din localitate. In numele Academiei, la bustul lui Alexandri are să vorbescă dl D. C. Ollănescu, la bustul lui Kogălniceanu dl V. A. Urechii.

Biblioteca Nouă, publicată de librăria David I. Benvenisti din Craiova, in cele doue numere din urmă, 3 și 4, dă cetitorilor lucrări beletristice. Prima conține „Povestiri“ de D. Teleor; a doua povești de A. Lupu-Antonescu, sub titlul: „Din vieța săracă“. Această publicațiune e cea mai ieftină, căci un numer costă numai 15 bari (8 cr.)

TEATRU și MUSICĂ.

Reprezentăție teatrală in Arad. Tinerimea meseriașă română din Arad va da duminică la 2/14 iunie o reprezentăție teatrală in sala din pădurița orașului, in folosul Asociațiunii naționale din Arad pentru cultura poporului român. Se va jucă „Alb-séu roșu“ comedie originală intr'un act de Iosif Vulcan, de cătră dșorele Elena Măceanu, Paulina Avram, Emilia Oprean și domnii Iosif Vuicu, Mihaiu Miloș, Mibaiu Bila și George Popovici. După reprezentăția teatrală va urmă dans. Comitetul arangiator e compus din dnii: Petru Truța președinte, Ilie Crăciun cassar, Iosif Moldovan, Nicolau Stefu, Alesandru Moldovan, Iustin Olariu, Stefan Susan, Nicolae Mihalescu, George Bogdan, Iuon Lucaciu. Inceputul séra la 8 ore.

Reuniunea română de musică din Sibiu a dat mercuri la 10 iunie n. concert in pavilionul din grădina Hermann, cu următórea programă: 1, Trei cântări pentru cor micst de G. Dima: a, „Sérmană frunđă“; b, „Rémăi sănătósă“; c, „Hai in horă de-a jucă“. 2. „Phantasie Impromptu“, pentru piano (cis-moll) de F. Chopin. 3, Doue cânturi pentru cor de bărbați: a, „O nópte de maiu“, (cu solo de tenor) de F. Abt; b, „Serenadă“, (cu solo de bass) de T. de Flondor. 4, Doue cânturi pentru o voce de sopran cu acompaniare de piano a, „Credință 'n primăveră“, de F. Schubert. b, „Canzonă“, din opera „Nunta lui Figaro“ de W. A. Mozart. 5, Doue cântece poporale pentru cor micst de G. Dima. a, „Cucule cu pénă sură“. b, „Mândrulitá de demult“. 6, „Cântece toscance“, pentru soli, cor micst și acompaniare de piano de R. Weinwurm.

Mare festival la Ateneul din București. Cercul amicilor literaturii și artei române, intemeiat in iérna trecută, in București, sub președința dlui D. C. Ollănescu, membru al Academiei Române, cu scop de a face să pătrundă cât mai mult literatura și arta română in societate și care numeră peste 200 membri, dómne și domni, a organizat pentru ziua de 31 maiu v. (12 iunie n.) un mare festival in sala Ateneului, pentru a serbători aniversarea și a incununá bustul nemuritorului nostru poet Vasile Alexandri.

Teatru la Galați. Cetim in „Epoca“ din București, că consiliul comunal din Galați a decis in principiu construirea unui mare teatru național. De ocamdată, din cauza lipsei de fonduri, s'a hotărít numai cumpărarea terenului încă in cursul acestui an.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Șciri bisericesci și școlare. Pr. Ssa episcopul Ioan Mețianu a fost distins de Maj. Sa, cu ocasiunea serbărilor milenare, cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif. — *Episcop la Lugoș*, după informațiu-

nea diarelor maghiare din Budapeșta, are să fie părintele dr. Teodor David, fost preot in Iezvin, comitatul Timiș, iar acuma preot militar staționat la Brașov. — *Părintele Lucaciu*, care se află la București, a asigurat redacția diarului „Timpul“ că nu este de loc intemeiat svonul că va fi numit predicator la catedrala catolică din București; dsa a mers in România numai in interesul chestiunii naționale.

Detronarea mitropolitului-primat al României. Sentința sinodului, prin care mitropolitul-primat Ghenadie a fost destituit din postul seu și degradat la starea de simplu calugăr, d'a-și petrece restul vieții intr'o mănăstire, s'a executat mercuri la 3 iunie n. séra de cătră procurorul general, care a somat pe osénditul să părăsescă mitropolia; densusul a respuns că nu plécă, decât decă i se va arătá un decret regal; „M. Sa regele n'a semnat nici un decret de depunere, iar oséndá sinodului e ilegală“. Atunci a fost escortat la mănăstirea Căldărușani, unde se află și acuma, in calitate de simplu calugăr. Lumea bucureșcă, precum și cea de la țéră, după cum ne spun diarele ce primim, e fórte agitată. Atât grupul Fleva, cât și partidul conservator au ținut intruniri de protestare. Iar dómnele Lascar Catargiu, G. G. Cantacuzino și general G. Manu au presintat regelui o petiție semnată de un numer considerabil de dómne din societate, in favorul mitropolitului-primat detronat. Sinodul a publicat o enciclică pastorală, semnată de toți membri sinodului, afară de arhierul Nifon, fostul vicar al mitropoliei, făcënd istoricul detronării mitropolitul-primat Ghenadie.

Institutul Ottetelesanu. Cu inceperea viitorului an școlar 1896—1897 se vor primi cinci-spre-đece fete in Institutul de fete fundat de Ioan Ottetelesanu și inființat de Academia Română, la Măgurele aprópe de București, sub inaltul patronagiu al regelui Carol, căroro li se va da, conform dispozițiunii testamentare a rēposatului fondator, o creșcere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiunii séu lux“. Cursul va fi de 5 ani, in timpul căroro elevele vor avé tótá întreținerea in institut. Sânt admise in institut copile pe deplin sănătóse, cari au trecut de 11 ani, dar n'au implinit încă 14 ani, au pregătirea ce se dá in școléle primare din România și sânt născute din părinți români săraci. Doue surori séu doue vere primare nu pot fi admise in institut. Părinții aspirantelor ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 5 august 1896 — cererile, insoțite de act de naștere, act de vaccină, act de paupertate și atestat școlar despre cele patru clase primare, la Academia Română (Calea Victoriei, nr. 135), pentru Comisiunea Fundațiunii Ottetelesanu.

C E N O U ?

Hymen. Dl Ión I. Crăciunel s'a logodit cu dșóra Maria Grama, flica repositului comerciant Iustinian Grama din Budapeșta. — Dl Vasile D. Bărbat din Satulung s'a logodit cu dșóra Maria M. Moldovan, la Bacifaléu.

Șciri personale. Dl dr. Valeriu Branișce, fost redactor al diarului „Dreptatea“ din Timișóra, condamnat intr'un proces de presă la inchisóre de stat de doi ani, a fost lăsat liber duminică in 7 iunie, după ce a petrecut in inchisóre un an și doue luni. — *Dl Adam Hintescu*, licențiat in farmacie, diriginte-proprietar al Farmaciei Naționale din București, originar din Transilvania, a fost numit in funcțiunea de membru in co-

misiunea farmaceutică alipită pe lângă consiliul sanitar superior; tot dsa a mai fost numit în funcțiunea onorifică de membru în consiliul de igienă și salubritate publică al județului Ilfov. — *Dl. Augustin Muntean*, avocat în Deș, a fost decorat cu ocaziunea serbărilor milenare, cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif.

Regina României și olarul. Regina României întorcându-se zilele trecute de la o plimbare cu trăsura în București, s'a oprit în piața sf. Anton și după ce a vorbit câteva minute cu un țeran olar, i-a cumpărat mai multe ole. Bietul țeran de bucurie ș-a făcut cruce și a sărutat banii primiți de la suverană.

Proces de presă în Oradea-mare. La 18 iunie n., va fi la juriul din Oradea-mare pertractarea finală în procesul de presă intentat în contra dlui D. Voniga, fost director al „Luminei” care a apărut în Giula, pentru un articol intitulat: „50 fl. séu ispita dascalilor confesionali”.

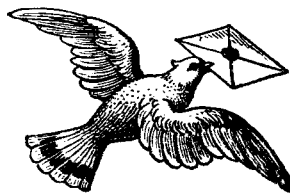
Culmea serbărilor milenare în Budapošta a fost luni la 8 iunie. Cu asta ocaziune s'a serbat aniversarea încoronării regelui. S'a format un cortegiu, care a dus coróna din Buda în Pešta în noul palat al parlamentului. La acest cortegiu au luat parte demnitarii bisericești, membri ai casei magnaților și ai camerei deputaților, în trăsuri de gală; precum și banderile comitatelor și orașelor. În capul cortegiului au mers stegarii călări, cari duceau stégurile diferitelor țări, între altele și al Cumaniei, care în unele țiare eră scris „Rumania”. Este interesant, că lemnul stégului Serbiei s'a rupt. În noul palat al parlamentului, care încă nu e cu totul gata, așteptau archiducii și archiducesele. Aici casa magnaților și camera deputaților au ținut împreună o sedință festivă. Apoi cortegiul s'a întors în palatul regelui din Buda, unde președintele camerei a adresat regelui o alocuțiune, la care Maj. Sa a răspuns. Apoi solenitatea s'a încheiat.

Marele artist dramatic italian Rossi a murit la 4 iunie n. De la mórtea maestrului seu Modena, Ernesto Rossi a devenit nu numai cel mai însemnat artist al scenei italiene, ci el și-a câștigat și un renume universal. Densul a fost serbătorit nu numai în patria sa, dar și în Paris, în Londra, în Viena, în Petersburg, în Berlin și în America. Rossi are meritul nespuse de mare de a fi încetățânit, cum s'ar țice, pe scenele Italiei cap-de-operele celebrului dramaturg englez Shakespeare. E de netăgăduit că Rossi a fost cel mai strălucit interpretator al lui Shakespeare (Othello, Hamlet, Macbeth, Richard III, regele Lear și Romeo.) Afară de aceea, Rossi a fost singurul artist negerman, care, prin chipul și felul jocului seu a avut cea mai adâncă și mai trairică influență asupra artei teatrale germane, fiind în acelaș timp și un model pentru artiștii dramatici germani. Ernesto Rossi s'a născut la Livorno în anul 1829 din părinți negustori. De mic copil și-a arătat dragostea cătră teatru. Tatăl seu l'a trimis la Pisa ca să învețe dreptul. Intr'o bună dimineță Rossi a părăsit școala și s'a făcut actor. Adevărata carieră artistică și-a început-o în anul 1847 la Milano. Ací a făcut cunoștință cu maestrul seu Modeua. În urma unei strălucite reprezentațiuni s'a împăcat cu tatăl seu, cu care eră certat. Bétrânul venise la Milan pentru niște afaceri. Vădând pe afișele teatrale tipărit și numele fiului seu, s'a dus la teatru. Rossi a secerat aplause entusiaste. Tatăl seu l'a îmbrățișat cu drag după sfârșitul

reprezentației. Marele artist a fost în mai multe rânduri și în România. Astă-iernă jucă pentru ultima óră Rossi pe scena Teatrului Național. Acum 8 luni de zile s'a dus în Rusia. La Odessa într'o séră l'a cuprins durerea de inimă în timpul reprezentației și a cădút jos pe scenă. Cu o ți înainte de a muri, Rossi a țis unui prieten: — „Idealul meu a fost să mor pe scenă!” Din Odessa s'a dus la Constantinopol, de unde a plecat spre Italia. În tren, inse, unde se aflăși nevastă-sa și fata lor, la stația Foggie, Rossi fu apucat de niște cărcei la inimă. Durerile erau așa de grozave, încât, a trebuit să fie coborít la Pescara și dat în grija doctorilor. N'a fost inse chip de scăpare. În timpul cât s'a luptat cu mórtea, Rossi repetă mereu bucăți din drama lui favorită „Ludovic al XI-lea”. Ernesto Rossi a fost și scriitor dramatic. Dintre piesele scrise de el, cea mai frumoasă e „Adele”. A publicat apoi „Studii dramatice” și o auto-biografie intitulată: „Quarant' anni di vita artistica” (40 ani de vieță artistică.)

Au murit: *Amalia Roșescu*, fiica dnei Ana Roșescu, protopresbiteresă văduvă în Cluș, la 2 iunie n., în etate de 20 ani; *Partenie Peștean*, diacon gr. or. român la Lugoș, la 3 iunie n., în etate de 49 ani; *Ana Farcaș n. Biro*, soția dlui Ioan Farcaș, protopop în Secu, la 6 iunie, în etate de 66 ani.

Pošta redacțiunei.

Țigările și fetele. Originalul pôte să fie cu spirit, dar traducerea nu e de loc. O limbă greóie, stricată, în cele mai multe locuri fără înțeles, iar unde o înțelegem — e dură, se vede că nu șcii mánui limba poetică. Cele originale (Dece, De cređi, Strofe, Pe albumul ei, Epigramă) sânt lipsite de ori ce valóre. Iar traduceri din Heine nu reflectăză nici decăt felul de a scrie al poetului. Iată, drept esemflu, Heine scrie:

Und bist du erst mein ehlich Weib,
Dann bist du zu beneiden.
Dann lebst du in lauter Zeitvertreib,
In lauter Plaisir und Freuden.

Und wenn du schiltst und wem du tobst,
Ich werd es geduld'ig leiden;
Doch wenn du meine Verse nicht lobst,
Lass' ich mich von dir scheiden.

Aceste rânduri glumețe și ușóre dta le-ai tradus astfel:

Femeia mea decă vei fi,
Invidiá-te-or toți;
Petreceri fá-ți tot ce-i voi,
E în bucurii cât poți.

Și la mánie când nu taci,
Tăcut voui suferi;
La versuri laude de nu-mi faci,
Las a ne despărți.

Toboliu. N'aveți să plățiți nimic.

Călindarul sêptemânei.

Dumineca a 3-a după Rosalii., Ev dela Mateiu, c. 6, gl. 5, a inv 1.			
Țiua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminecă	2 Păr. Nichifor	14 Antonia	3 24 8 6
Luni	3 Marr. Lucian	15 Vit	3 24 8 7
Mărți	4 Păr. Mitrofan	16 Iustina	3 24 8 7
Mercuri	5 Mart. Dorotheiu	17 Rainer	3 24 8 8
Joi	6 Păr. Visarionu	18 Leontina	3 24 8 8
Vineri	7 Mart. Teodot	19 Gervasiu	3 24 8 8
Sâmbătă	8 Mart. Teodor Stratil.	20 Laura	3 24 8 9

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.